

A háztartástan tanításával foglalkozik. Szerinte a háztartástan tanításánál a konyhavegytannak kell a középpontba állania. Erre a tanításra komoly útmutatásokat ad. Gondolatokat ébresztő könyv.
Szenes Adolf.

LAPSZEMLE.

Magyar Tanítóképző. A múlt évi 11. 12. és az ezévi 1., 2. számban Szántó Károly tanulmánya áll első helyen: *Az ifjú tanító helyzeti és hivatáslélektani vizsgálata* címmel. Megállapítja, hogy a tanítás-nevelésben nemcsak a módszer és a tanulók lelki alkata fontos, hanem a nevelő egyénisége is. Ez a megállapítása ugyan nem újdonság, de új szempont talán az, amikor azt keresi, milyen a mostanában túlkorán kikerülő lelkiisége, helyzete és hivatástudata. Ez bennünket is érdekelhet, mert minden tanári ágazatban a mutatkozó hiányok pótlására tanulmányainak befejezése előtt engednek az iskolákba ifjakat.

A helyzet-kép a következő. Negyed- és féléves tanítójelöltek mentek tanítani 1943. február 1-én és a tanév befejeztével két hónapi tanfolyam után tették le a képesítő vizsgálatokat.

A polgári iskolánál az idén két hasonló pályafutású kategória csatlakozik a rendszeren végző hallgatók mellé. Az elsőben helyet foglalnak azok, akik a főiskolai tanulmányok befejezése előtt állottak a katedra elé, hogy majd azután befejezzék vizsgálataikat. A másodikban szerepelnek azok az okleveles tanítók, akik a tanárihiány miatt mint okleveles tanítók már polgári iskolánál tanítottak, de a tanítói és tanári oklevél közti különbséget csak ezután abszolválják.

Nálunk tehát még indokoltabb és tanulságosabb volna az a vizsgálat, amelyet Szántó Károly vázol tanulmányában.

Visszatérő és tanulmányaikat befejező tanítványai elé 12 kérdést tett. Ezeket megfelelően átalakítva tenném visszatérő és tanítóból felfelé törő tanárjelöltjeink elé is. Kérdései a következők: 1. Hol, milyen helyen és iskolában működött? 2. Milyen volt a lakása és ellátása? 3. Iskolája külső és belső rendje milyen volt? 4. Hány osztályban hány tanulóval foglalkozott? 5. Kartársaival, vezetőivel milyen kapcsolatban állt? 6. Milyen viszonyban volt a szülőkkel, a falu népével? 7. A nevelés terén mit tudott elérni? 8. A tanítás terén milyen teljesítményt végzett? 9. Az igazgatás (adminisztráció) terén minő tapasztalatokat szerzett? 10. Mi hasznát vette a tanítóképző-intézetben szerzett pedagógiai tudásának, vagy nevelői képességének? 11. A tanítóhiány milyen hatással volt iskolájára? 12. A tanítói gyakorlat megváltoztatta-e nevelői felfogását, tanítói hivatástudatát? Milyennek értékeli a tanítói pályát?

Kérdései között vannak olyanok, amelyek meglehetősen határozatlanok, amelyekre a válasz épen ezért igen eltérő szempontú lehet (3., 5., 6., 7., 8., 9.). A vizsgálat előtt és ettől rettegő jelölttől ezekre tárgyilagos, megbízható feleletet nem is várhatunk. Vannak kérdései, amelyeknél azt hiheti a jelölt, hogy vizsga-minősítésére befolyással lehet, tehát az előtte levő cél (az oklevél) érdekében könnyen elkerüli az őszinteség útját (10., 12.)

A szerző bizonyára kikerülte ezeket a kisiklásra vezető ugrópontokat.

Tanulmánya további során a szerző a beadott feleletek százalékos feldolgozását adja. Ebben a részben sok idézetet közöl a feleletekből, amelyek mutatják egyrészt azt, hogy a feleletek bővebb terjedelműek, mint a kérdések, épen a kérdezettek intelligenciájánál fogva, másrészt azt is érezzük sok helyen, hogy most a vizsga előtt álló tanuló igyekszik feleletével kedvező színben tüntetni fel magát.

A munka, amit a szerző végzett, feltétlenül jól indult, ennek szükségyszerűségét sikerült bebizonyítania és várja követőit s tökéletesítőit!

A folyóiratnak ugyanezen két mult évi száma *Csekő Árpádnak* meglepően érdekes tanulmányát hozza „*A katonai kiképzés nevelői szemmel*“ címen. A 38—40 éves férfiak szemével vizsgálja a kérdést, vagyis azokéval, akik a trianoni előírások értelmében csak most kerültek katonai képzés alá. Új helyzet elé kerül az, aki internátusi életben még nem vett részt. Itt tanulja meg, hogy a közlékenység sokszor bajt okoz. A kialakuló közlékenység eldurvulásra vezet. Ferde útakra, durvaságra vezet az is, hogy hiányzik a nőekkel való érintkezés. Sokan esnek abba a hibás elgondolásba, hogy katonaruhában minden szabad. A véleménynyilvánításban gyakori az elhamarkodottság és meggondolatlanság. Mindezekben a dolgokban a katonai szolgálatot teljesítő tanár, tanító helyes és tapintatos irányító szellemet képviselhet. Majd igen behatóan és sokoldalúlag vizsgálja Csekő, hogy a katonai előjárók hogyan érik el a fegyelmet. Befejezésül kívánatosnak látja, hogy az iskola és a katonaság között versengés alakuljon ki: „melyik intézmény ér el a nevelésben, mind az egyéneken, mind pedig a tömegeken nagyobb eredményt.“

Még a bevezetőben fejlesztendőnek tartja a tanárok testületi sportolásáról való gondoskodást, a tanároknak időnkinti rendszeres katonai behívását véli hasznosnak és azt, hogy az egész tanári testület bevonandó volna az iskolai levonteképzésbe.

A folyóirat ez évi 1. számában *Tóth B. Zoltán*, aki mint a levontemozgalom képviselője egy hónapot töltött Németországban és meglátogatta a Hitler Jugend vezetőképző-intézményeit, ezeket az intézményeket, szervezetüket és belső életüket ismerteti 6 szép fényképfelvétel kíséretében.

A hírek között megemlékszik a 75. éve fennálló polgári iskoláról, s örömét fejezi ki, hogy az igazgatói és gyakorló iskolai ezidén bekövetkező külön státusai régi kívánságokat töltenek be. Közli továbbá, hogy dr. Kósa Kálmán min. osztályfőnök nyilatkozata szerint a közokt. miniszter kiterjeszti a természetbeni ellátást és előkészíti a szanalási év beszámítását.

A 2. számban *Mesterházy Jenő* „Az 1944. évi állami költségvetés és anyagi ügyeink” cím alatt ismerteti a liceumok (tanítóképzők) költségvetési adatait, összehasonlítva, de nem irigységgel, a népoktatás, a polgári iskola és a gimnázium helyzetével. Státusuk most sem kapta meg, amit méltányosnak tartunk mindnyájan. A költségvetési vita során elhangzott képviselői beszédek egyes részeit közli, amelyekben több meleg szót olvashatunk a polgári iskoláról is.

A Nevelésügyi Szemle 7—8. számában az új szerkesztő, dr. Mester János egyet. ny. r. tanár bejelenti, hogy a Délmagyarországi Nevelők Egyesületének igazgató-tanácsa szólította fel az elárvult szerkesztőség átvételére. Bizva az eddigi gárda és a tanítói testületek munkásságában, vállalta a munkát. Tudjuk, hogy neve és munkássága a folyóirat nívóját fenn fogja tartani.

Dr. Bakos József cikke: *Az iskolai nyelvvédelem a magyar nyelvi nevelés szolgálatában.* Nemcsak az idegen szavakat, amelyek fölöslegesek, kell írtani, hanem a helyettük használható jó magyar szavakat keressük meg a régi magyar nyelvben, a nép nyelvében és nagy íróink munkáiban. Ezen kívül más idegenszerűségeket is írtani kell a magyar nyelvből, a barbarizmusokat. A mai magyar köznyelv tele van ilyen idegenszerűségekkel. Ezekre a figyelmet fel kell hívni minden fokon az iskolában. Hiba, ha az ilyen idegenszerűségekre csak rámutatunk, de nem tesszük a jót a tanuló vérévé. Jól meg kell ismerni a magyar nyelv szellemét. Ápolni kell azt, ami jó és helyes a tanulók beszédében, gyűjteni kell a nép nyelvének színes és érdekes képeit, nyelvi példáit. A barbarizmusok elleni iskolai harcnak tervszerűnek kell lennie. Alsó fokon első teendő a jó magyar kiejtésre való nevelés. Ide tartozik a hangok megfelelő hossza és a helyes hangsúly. Második teendő a magyar szókinés tudatosítása. Csak ezt követheti azután a barbarizmusok ismertetése. Bakos József a gimnáziumban ilyen irányú munkájának pár részletét is bemutatja.

Dr. Berg Pál *A középiskolai reform oka és következményeiről* ír. Négy éve dolgozik a gimnázium az új Tantervvel, amely a régi és még ma is vissza-visszatérő tanítóiskolát nevelőiskolává akarja alakítani. Míg régebben az iskolában dresszurás fegyelem uralkodott, ma az önfegyelemre való nevelés a fontos.

Seres József *Az alföldi tanítótság társadalmi és kulturális magatartása* című cikkében megállapítja, hogy nem azért van ma tanítóhiány, mert a fizetés csekély és a férfiak nem mennek ezért erre